

TURIZAM – AKTERI, POLITIKE I PROCESI

U ovome broju časopisa *Etnološka tribina* objavljujemo temat koji problematizira turizam – njegove aktere, politike i procese – kako one koji oblikuju i usmjeravaju turizam tako i one koje turizam stvara i pokreće.

Turizmu su u današnjem svijetu pripisane brojne uloge. Kao ilustracija na globalnoj razini može poslužiti činjenica da su Ujedinjeni narodi 2017. godinu proglasili Međunarodnom godinom održivog turizma za razvoj. Turizam je pritom, između ostalog, povezan s ključivim i održivim ekonomskim rastom, društvenom uključivošću, zaštitom okoliša, kulturnim vrijednostima, baštinom, međusobnim razumijevanjem, mirom i sigurnošću (usp. <http://www.tourism4development2017.org/>). Suprotno takvim viđenjima turizma, na drugom kraju spektra, i u globalnom i u lokalnom kontekstu, stoje ocjene turizma kao izrabljujućeg, razarajućeg i isključivog te kao onoga koji donosi okolišne i društvene probleme, produbljuje postojeće i stvara nove nejednakosti. Složenu sliku suvremenog turizma oblikuju različite političke, ekonomske, društvene i kulturne silnice. Raznoliki akteri s različitim pozicija i s različitim interesima sudjeluju u turističkoj industriji ili joj pružaju otpor, konstruirajući turizam narativno i svojim praksama. Svi ti procesi zahtijevaju znanstvenu pozornost, kako bi se analitički što obuhvatnije zahvatilo njihovu kompleksnost i dinamičnost, strukturne aspekte te napore koje ulažu pojedinci i zajednice. U te se analize uključuje i etnologija i kulturna antropologija.

Radovi u tematu bave se različitim vizijama i strategijama turističkog razvoja (Antonio Miguel Nogués-Pedregal, Raúl Travé-Molero i Daniel Carmona-Zubiri); primjenom načela stvaranja doživljaja u suvremenim muzejskim postavima (Daniela Angelina Jelinčić i Matea Senkić); vezom tradicijske prehrane, okusa i nostalgije u istarskim agroturizmima (Tanja Kocković Zaborski); oblikovanjem memorijalnih mjesta bitki na Soči u Prvom svjetskom ratu i posjetima tim lokalitetima u međuratnom razdoblju (Petra Kavrečić); okolišnim, društvenim i političko-ekonomskim procesima koji utječu na baštinu i turizam na Zlarinu i u Trenti (Peter Simonič); životom Danice Brössler u Dubrovniku kao primjerom turističkih aktivnosti pojedinaca (Tihana Petrović Leš).

Tematom želimo pokazati pojedine primjere bavljenja turizmom u domaćem i inozemnom kontekstu te potaknuti promišljanja o mogućnostima, dosezima i primjenjivosti etnoloških i kulturnoantropoloških istraživanja turizma.

Uredništvo

T

OURISM – ACTORS, POLITICS AND PROCESSES

The thematic section of this year's issue of *Etnološka tribina* problematises tourism and its actors, politics and processes – both those which shape and direct tourism, and those which are created and sparked by tourism.

Tourism has been attributed many roles in today's world. One fact illustrating this on a global level is the United Nations proclamation of 2017 as the International Year of Sustainable Tourism for Development. Tourism is, among other aspects, connected to inclusive and sustainable economic growth, social inclusiveness, environmental protection, cultural values, heritage, mutual understanding, peace and security (see <http://www.tourism4development2017.org/>). In contrast to these dimensions, on the other end of the spectrum in both global and local contexts, are those perspectives which characterise tourism as a mode of exploitation, destruction and exclusiveness, as a factor creating environmental and social problems, and deepening already present inequalities, whilst creating new ones. The complex image of contemporary tourism is shaped by different political, economic, social and cultural forces. Different actors, from different positions, and with different interests either participate in the tourist industry or resist it, thus constructing tourism through their narratives and practices. All these processes require scientific attention, in order to grasp their complexity and dynamism, structural aspects, and the efforts of individuals and communities. Ethnology and cultural anthropology has taken part in these analyses.

The articles deal with different visions and strategies of tourist development (Antonio Miguel Nogués-Pedregal, Raúl Travé-Molero and Daniel Carmona-Zubiri); the application of the principles of experience creation in contemporary museum displays (Daniela Angelina Jelinčić and Matea Senkić); the relationships between traditional food, tastes and nostalgia in Istrian agrotourism (Tanja Kocković Zaborski); the construction of the memorial sites of the Soča front in WWI and visits to those sites in the interwar period (Petra Kavrečič); environmental, social and political-economic processes which influence heritage and tourism on Zlarin Island and in the Trenta Valley (Peter Simonič); and the life of Danica Brössler in Dubrovnik as an example of an individual's tourist activities (Tihana Petrović Leš).

The aim of this thematic section is to present several examples dealing with tourism in Croatian and international contexts, encouraging reflections on the possibilities, scope and applicability of the ethnological and cultural-anthropological study of tourism.